

Sygn. akt III AUa 748/19, III AUz 116/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Elżbieta Zarzecka

Sędziowie: Alicja Sołowińska

Teresa Suchcicka

Protokolant: Anna Kuklińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2019 r. w B.

sprawy z odwołania P. S. (1) i M. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o zaległe składki na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji P. S. (1) i M. S. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 lipca 2019 r. sygn. akt V U 53/19

I. oddala apelację;

II. zmienia zaskarżony wyrok w pkt II, w ten sposób, że zasądza od M. S. (1) i P. S. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych od każdego z nich, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od M. S. (1) i P. S. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po 240 (dwieście czterdzieści) złotych od każdego z nich, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i zażaleniowym.

T. D. E. A. S.

Sygn. akt III AUa 748/19, III AUz 116/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzjami nr (...)/OS z 23 listopada 2018 r., wydanymi na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 107 § 1 i 2 pkt 2 i art. 115 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.) w związku z art. 31 i art. 32 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1178 ze zm.), stwierdził, że P. S. (1) i M. S. (1) jako współnicy spółki cywilnej (...) P. S. i M. S. z siedzibą w M. odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem wraz ze spółką za zobowiązania tej spółki w łącznej kwocie 1 380,37

zł, w tym z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2014 r. do czerwca 2014 r. w kwocie 1 013,37 zł oraz z tytułu odsetek za zwłokę w kwocie 367,00 zł, naliczonych na dzień 23 listopada 2018 r.

P. S. (1) i M. S. (1) oraz I. S. i J. S. złożyli odwołania od tych decyzji. Domagali się zmiany decyzji poprzez uznanie, że nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania s.c. (...) z tytułu zaległych składek, względnie o uchylenie zaskarżonych decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołań oraz zasądzenie od odwołujących na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 23 lipca 2019 r. oddalił odwołania oraz zasądził od M. S. (1) i P. S. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwoty po 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że (...) P. S. i M. (...) Spółka cywilna z siedzibą w M. rozpoczęła swoją działalność 1 kwietnia 2007 r. i prowadziła ją do 30 czerwca 2014 r. Jak wynika z druku (...), 1 lipca 2014 r. dokonano wyrejestrowania spółki jako płatnika składek. Wspólnikami spółki w okresie od 19 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2014 r. byli M. S. (1) i P. S. (1). Spółka zatrudniała pracowników i z tego tytułu zobowiązana była do terminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Spółka nie dopełniła tego obowiązku w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 1 380,37 zł, w tym z tytułu nieopłaconych składek w kwocie 1 013,37 zł za okres od kwietnia 2014 r. do czerwca 2014 r. z odsetkami za zwłokę w wysokości 367,00 zł naliczonymi na dzień 23 listopada 2018 r. Przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. przeciwko odwołującym prowadzone było postępowanie egzekucyjne.

Sąd Okręgowy oceniając, czy odwołujący odpowiadają za zobowiązania (...) P. S. i M. (...) Spółka cywilna z siedzibą w M. w kwotach określonych zaskarżonymi decyzjami (co w konsekwencji miało bezpośredni wpływ na odpowiedzialność solidarną zainteresowanych I. S. i J. S.), odwołał się do art. 31 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 300) oraz art. 115 § 1 i 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. Wskazał, że orzekanie o odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej nie jest oparte na zasadzie winy, dlatego bez znaczenia podstawie kwestia przyczynienia się do powstania zaległości czy stopień zaangażowania poszczególnych wspólników w działalność spółki. Odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej ma charakter obiektywny, niezależny od zawinienia i jest solidarna.

Sąd wskazał, że do wydania przez organ rentowy decyzji o solidarnej odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej (...) P. S. i M. S. z siedzibą w M. niezbędne było wykazanie, że zaległość składkowa dotyczyła spółki cywilnej, a odwołujący byli wspólnikami spółki w czasie powstania zobowiązań, które przerodziły się w dochodzoną zaległość. Z kolei na odwołujących spoczywał ciężar przedstawienia dowodów w celu wykazania okoliczności, które mogłyby stanowić o zwolnieniu ich z tej odpowiedzialności. Sąd wskazał, że odwołujący w toku postępowania nie przedstawili takich dowodów. Odwołujący nie kwestionowali obowiązku zapłacenia składek na ubezpieczenia społeczne ani ich wysokości. Ich zeznania nie wniosły nic istotnego do sprawy. Z tego względu, organ rentowy zasadnie stwierdził w zaskarżonych decyzjach, że odpowiadają oni solidarnie całym swoim majątkiem z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne wraz z odsetkami za okres kiedy faktycznie byli (...) spółki (...) P. S. i M. S.. Sąd Okręgowy uznał za bezzasadny zarzut przedawnienia należności składkowych, ponieważ odwołujący mieli wiedzę o wszczęciu przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. postępowania egzekucyjnego. Ta okoliczność spowodowała przerwę biegu przedawnienia.

Dlatego też, Sąd Okręgowy oddalił odwołania, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. O kosztach postępowania orzekł, na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd ustalił wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 265).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożyli M. S. (1) oraz P. S. (1). Zaskarżając wyrok w całości zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego, w szczególności:

1) art. 31 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 300) w związku z art. 107 § 1 i 2, art. 115 § 1 i 2 w związku z art. 108 § 1 i 4 ordynacji podatkowej (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 201) poprzez uznanie przez Sąd Okręgowy, że zostały spełnione wszystkie przesłanki konieczne do wydania decyzji o solidarnej odpowiedzialności podatkowej byłych wspólników spółki cywilnej (...), chociaż możliwość orzekania o odpowiedzialności osoby trzeciej jest uwarunkowana wcześniejszym niewykonaniem zobowiązania przez podatnika, a prowadzenie wobec niego egzekucji jest dopuszczane jedynie, gdy egzekucja z majątku podatnika okazała się w całości bezskuteczna. Oznacza to, że jedną z podstawowych przesłanek dochodzenia zapłaty zaległości podatkowych od wspólnika jest bezskuteczność egzekucji wobec spółki. Okoliczność ta nie została wykazana przez organ rentowy, a odwołujący wskazali majątek spółki, z którego można zaspokoić dochodzone roszczenie za zobowiązania z tytułu składek. Orzeczenie solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne jest przedwczesne;

2) art. 59 § 1 pkt 9 ordynacji podatkowej poprzez jego niezastosowanie polegające na nieuwzględnieniu zarzutu, że zobowiązanie wygasło skutek przedawnienia; błędnym przyjęciu, że nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia poprzez samo zastosowanie środka egzekucyjnego, podczas gdy dla przerwania biegu przedawnienia wymagane jest zastosowanie środka egzekucyjnego oraz skuteczne zawiadomienie o jego zastosowaniu przed upływem terminu przedawnienia roszczenia, czego organ rentowy nie uczynił wobec odwołującego;

3) art. 111 § 1 i 5 ordynacji podatkowej poprzez jego niezastosowanie polegające na nieuwzględnieniu zarzutu, że zobowiązanie wygasło wskutek przedawnienia; błędnym przyjęciu, że nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia poprzez samo zastosowanie środka egzekucyjnego, podczas gdy dla przerwania biegu przedawnienia wymagane jest zastosowanie środka egzekucyjnego oraz skuteczne zawiadomienie o jego zastosowaniu przed upływem terminu przedawnienia roszczenia, czego organ skarbowy nie uczynił wobec odwołujących; nie zostały spełnione przesłanki z art. 111 § 1 i 5 Ordynacji podatkowej, które uprawniały by organ rentowy do przeniesienia odpowiedzialności na I. S.;

2. obrazę przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy:

1) art. 233 § 1 i art. 328 § 2 ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. nr 43, poz. 296 ze zm.) w związku z art. 120-122, art. 124 i art. 187 § 1 ordynacji podatkowej poprzez uznanie przez Sąd Okręgowy, że organ rentowy prawidłowo przeprowadził postępowanie, a Sąd, orzekając w sprawie, zebrał i w sposób wyczerpujący rozpatrzył cały materiał dowodowy oraz wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne w sprawie, co miało istotny wpływ na treść zaskarżonych decyzji; błędne przyjęcie, że w toku prowadzonego postępowania przez organ wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały rozstrzygnięte, podczas gdy nie został uwzględniony słuszny interes odwołującego; zaniechano wyczerpującego i wnikliwego rozpatrzenia materiału dowodowego m.in. nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku z 30 września 2011 r. (VIII GNC 3209/11) zasądzonego od dłużnika S. P. na rzecz M. S. (1) i P. S. (1) wspólników s.c. (...) kwotę 27 421,74 zł wraz ustawowymi odsetkami i kosztami procesu oraz wierzytelności M. S. (1) i P. S. (1) wspólników s.c. (...) w postaci faktur wystawionych na rzecz PW (...) sp. z o.o. na kwotę 68 590,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami, który świadczył, że organ mógł zaspokoić obowiązania spółki z podanych wierzytelności; nie pogłębiono tym samym prowadzonym postępowaniem zaufania odwołujących do organów; przeprowadzonym postępowaniem administracyjnym nie zebrano żadnych dowodów świadczących o wypełnieniu przez I. S. przesłanek z art. 111 § 1 i 5 Ordynacji podatkowej;

2) art. 33 § 1 pkt 1, 6-8 i art. 59 § 1 pkt 2 i 7 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1314) wobec nierozpatrzenia przez Sąd Okręgowy podnoszonego przez odwołujących zarzutu przedawnienia, gdyż zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od daty wymagalności, w którym upłynął termin płatności składek, a zatem po upływie określonego czasu zobowiązanie, chociaż niezapłacone,

wygasa z mocy prawa łącznie z odsetkami za zwłokę; poprzez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie w sytuacji, gdy płatnik nie złożył deklaracji w terminie, zobowiązanie nie powstaje, jeżeli decyzja ustalająca jego wysokość nie została doręczona po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym powstał obowiązek zapłaty; egzekucja administracyjna przeciwko odwołującym była wszczęta z naruszeniem przepisów procedury, co daje podstawę do wniesienia zarzutu w zakresie prowadzenia postępowania, gdyż nie doręczono mu żadnego upomnienia zawierającego wezwanie do wykonania obowiązku; przedawnienie zobowiązania uwzględniane jest z urzędu, skutkiem jest wygaśnięcie zobowiązań, a organ po upływie terminu przedawnienia nie może skutecznie żądać zapłaty zaległej należności, zatem zobowiązanie odwołujących względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest przedawnione.

Wskazując na te zarzuty, skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylenie w całości decyzji z 23 listopada 2018 r., przenoszących odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne wraz z odsetkami na M. S. (1) i P. S. (1) oraz dłużnika solidarnego, I. S.. W zakresie wniosków ewentualnych wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto domagali się zasądzenia od organu rentowego na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje oraz zwolnienie odwołujących od zwrotu kosztów procesu, w tym opłaty od apelacji, z uwagi na ich trudną sytuację materialną.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od odwołujących na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy złożył ponadto zażalenie na postanowienie zawarte w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego. Zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804) poprzez ich błędne zastosowanie w sprawie, skutkujące obciążeniem odwołujących M. S. (1) i P. S. (1) zaniżonymi kosztami zastępstwa procesowego w kwocie po 180 zł, podczas gdy w przyjętym stanie faktycznym powinien zostać zastosowany § 2 pkt 5 tego rozporządzenia w zw. z art. 98 § 1, art. 99 i art. 105 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. i wysokość kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. powinna zostać ustalona w wysokości po 270 zł. Wskazując na ten zarzut, odwołujący wnieśli o zmianę postanowienia zawartego w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego poprzez zasądzenie od M. S. (1) i P. S. (1) na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w wysokości po 270 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Wbrew twierdzeniom M. i P. S. (1), w sprawach o zapłatę należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne nie stosuje się terminów przedawnienia należności podatkowych, uregulowanych w ordynacji podatkowej. Kwestię biegu terminu przedawnienia należności składkowych reguluje art. 24 ust. 4-6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 4 tej ustawy (w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2012 r.) należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Zgodnie z treścią art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż: 1) do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie; 2) do 5 dnia następnego miesiąca - dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych; 3) do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

Zaskarżone decyzje o przeniesieniu odpowiedzialności na współdłużników solidarnych M. i P. S. (1) za zobowiązania składkowe prowadzonej przez nich spółki cywilnej zostały wydane 23 listopada 2018 r. i dotyczą należności składkowych za okres od kwietnia do czerwca 2014 r. M. S. (1) i P. S. (1) prowadząc spółkę zatrudniali pracowników, byli więc zobowiązani do opłacania składek do 15-tego dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni. Składki za

kwiecień, maj i czerwiec 2014 r. stały się zatem wymagalne odpowiednio od 16 maja, 17 czerwca i 16 lipca 2014 r., a 5-letni termin przedawnienia od daty wymagalności składek upływał odpowiednio 16 maja, 17 czerwca i 16 lipca 2019 r. Zakazane decyzje zostały wydane 23 listopada 2018 r. Oznacza to, że do momentu wydania zaskarżonych decyzji nie upłynął 5-letni termin wymagalności tych należności.

Należy też zwrócić uwagę, że obecnie zaskarżone decyzje zostały wydane wskutek złożenia przez skarżących w 2018 r. korekt deklaracji składek za okres od kwietnia do czerwca 2014 r., w których zostały wykazane wyższe kwoty składek niż w deklaracjach złożonych w 2014 r. za ten sam okres. W poprzednio wydanej decyzji z 13 października 2014 r. o przeniesieniu odpowiedzialności na M. i P. S. (1) z tytułu zadłużenia składkowego spółki cywilnej (...) za okresy: od września 2008 r. do kwietnia 2009 r., od czerwca 2009 r. do grudnia 2009 r., luty 2010 r., od stycznia do kwietnia 2011 r., od lutego 2012 r. do czerwca 2014 r. W decyzji z 13 października 2014 r. została określona wysokość zadłużenia składkowego za miesiące: kwiecień, maj i czerwiec 2014 r., według deklaracji złożonych przez wspólników spółki w tamtym czasie, tj. w roku 2014.

Aktualnie, na podstawie decyzji z 13 października 2014 r. przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. prowadzona jest w stosunku do M. i P. S. (1) egzekucja należności z tytułu nieopłaconych przez spółkę (...) składek w kwotach w wykazanych w tej decyzji. W obecnie zaskarżonych decyzjach z 23 listopada 2018 r. M. i P. S. (1) zostali objęci odpowiedzialnością z tytułu zaległości składkowych za okres od kwietnia do czerwca 2014 r. Zaległości te zostały ujawnione po złożeniu przez wspólników spółki korekt deklaracji. Obecnie zaskarżone decyzje z 23 listopada 2018 r. dotyczą zatem odpowiedzialności skarżących z tytułu należności składkowych, które nie były objęte decyzją z 13 października 2014 r. W tej sytuacji, nie upłynął 5-letni termin przedawnienia liczony również od momentu złożenia w 2018 r. korekt wysokości należnych składek za okres od kwietnia do czerwca 2014 r.

Należy też wskazać, że przepis art. 24 ust. 5d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje w stosunku do osób trzecich szczególny bieg rozpoczęcia terminu przedawnienia. Zgodnie z art. 24 ust. 5d tej ustawy przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana. Zaskarżone decyzje o ustaleniu odpowiedzialności odwołujących (jako byłych wspólników spółki cywilnej) za zobowiązania składkowe za okres od kwietnia do czerwca 2014 r. zostały wydane 13 października 2014 r. i 23 listopada 2018 r. Zatem bieg 5-letniego terminu przedawnienia za zaległości składkowe wobec M. i P. S. (1) jako byłych wspólników spółki cywilnej rozpoczął się z końcem roku kalendarzowego, w którym te decyzje zostały wydane, tj. odpowiednio z dniem 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2018 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, mając na uwadze treść wyżej powołanych przepisów, nie można uznać, że upłynął termin przedawnienia pozbawiający ZUS uprawnienia do żądania zapłaty zaległych składek w stosunku do M. S. (1) i P. S. (1), jako osób trzecich odpowiadających za długi spółki (byłych wspólników spółki cywilnej).

Nie zasługują także na uwzględnienie zarzuty M. i P. S. (1) o odnośnie bezzasadności zaskarżonych decyzji z uwagi na brak podstaw do przypisania im odpowiedzialności solidarnej jako byłym wspólnikom spółki cywilnej. Wbrew ich twierdzeniom, do przypisania im odpowiedzialności za zobowiązania spółki, mają zastosowanie przepisy art. 107 § 1 i 2, art. 115 § 1 i 2 w związku z art. 108 § 1 i 4 ordynacji podatkowej (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 201 ze zm.), na podstawie odesłania zawartego w art. 31 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepisy te regulują zasady ponoszenia odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania podatkowe i odpowiednio zobowiązania składkowe podatnika solidarnie z podatnikiem. Na podstawie art. 115 § 2 ordynacji podatkowej taką odpowiedzialność ponoszą również wspólnik spółki cywilnej lub były wspólnik spółki, jeżeli termin płatności zaległości podatkowych (i odpowiednio zaległości składkowych) z tytułu zobowiązań upływał w czasie, gdy był on wspólnikiem. W świetle art. 108 § 1 i 4 ordynacji podatkowej o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej organ podatkowy orzeka w drodze decyzji, natomiast egzekucja zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej może być wszczęta dopiero wówczas, gdy egzekucja z majątku podatnika okazała się w całości lub w części bezskuteczna, odstąpiono od czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych albo nie przystąpiono

do egzekucji administracyjnej w wyniku uprawdopodobnienia przez organ egzekucyjny braku możliwości uzyskania w toku egzekucji administracyjnej kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne.

Istotnie art. 108 § 4 ordynacji podatkowej stanowi, że egzekucja zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej może być wszczęta dopiero wówczas, gdy egzekucja z majątku podatnika okazała się w całości lub w części bezskuteczna. Regulacja ta nie znajduje jednak zastosowania do należności z tytułu składek wspólników spółki cywilnej. Zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej nie są zobowiązaniami spółki, lecz zobowiązaniami wspólników (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 20 marca 2015 r. sygn. akt III AUa 72/14). Sąd Najwyższy w wyroku z 21 stycznia 2013 r. sygn. akt II UK 160/12 wskazał, że egzekucja należności z tytułu ubezpieczeń społecznych, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i ubezpieczenia zdrowotnego powstałych w związku z działalnością spółki cywilnej może być prowadzona wobec wspólników spółki cywilnej bez wcześniejszego stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z majątku podatnika, o którym mowa w art. 108 § 4 ordynacji podatkowej. Również w uzasadnieniach wyroków z 17 lipca 2007 r. sygn. akt II UK 278/06 oraz z 20 marca 2009 r. sygn. akt II UK 304/08 Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, zgodnie z którym spółka cywilna, będąca umową tworzącą stosunek prawny powstający ze zobowiązania do wspólnego działania w celu osiągnięcia zamierzonego celu gospodarczego, nie jest – jako instytucja prawa zobowiązań – wyposażona w podmiotowość prawną. Nie może więc „oddzielić się” od wspólników i samodzielnie „stać się właścicielem majątku”, w związku z czym to, co jest określane „majątkiem spółki”, jest w rzeczywistości majątkiem jej wspólników, odrębnym od ich majątków osobistych. W konsekwencji zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej nie są zobowiązaniami spółki, lecz zobowiązaniami wspólników (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 1997 r., II UKN 54/97). Odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, a także na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz ubezpieczenie zdrowotne w związku z prowadzeniem działalności kształtuje się zatem na zasadach określonych w art. 115 ordynacji podatkowej, co powoduje, że egzekucja prowadzona jest do majątku wspólnego i osobistego odpowiedzialnych solidarnie wspólników. Spółka cywilna nie ma „własnego” wyodrębnionego majątku, nie może więc chodzić o zobowiązania spółki, lecz o zobowiązania wspólników związane z działalnością spółki (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 24 czerwca 2014 r. sygn. akt III AUa 2196/13). Co więcej, art. 115 § 1 i § 2 ordynacji podatkowej nie zawiera żadnych przesłanek egzoneracyjnych. Do zastosowania art. 115 ordynacji podatkowej nie jest wymagane przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego i uznanie, że egzekucja była bezskuteczna, ani to, że wskazano mienie spółki cywilnej, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości składkowych spółki w znacznej części. Taki wymóg wynika z art. 116 ordynacji podatkowej, który nie ma zastosowania do odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej. W przeciwieństwie do odpowiedzialności członków zarządu spółek kapitałowych przewidzianej w art. 116 ordynacji podatkowej, z treści art. 115 ordynacji podatkowej nie wynika jakiegokolwiek uzależnienie orzeczenia o odpowiedzialności wspólnika spółki cywilnej od prowadzenia wobec niej egzekucji czy też nie wykazania mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości składkowych spółki w znacznej części.

W tej sytuacji nie ma znaczenia w sprawie okoliczność – jak wskazano odwołaniach i w apelacji – że M. i P. S. (1), jako wspólnikom spółki cywilnej przysługują w stosunku do S. P. wierzytelności w wysokości 27 421,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu a w stosunku do PW (...) sp. z o.o. wierzytelności w wysokości 68 590,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Okoliczność posiadania wierzytelności nie ma znaczenia przy ocenie zasadności przeniesienia przez organ rentowy odpowiedzialności na odwołujących z tytułu zaległości składkowych na podstawie art. 115 § 1 i 2 ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Na podstawie ww. przepisu nie można też wyprowadzić wniosku, że zaskarżone decyzje zostały wydane przedwcześnie. Zarzuty skarżących dotyczące niewykazania przez organ rentowy bezskuteczności egzekucji z majątku spółki cywilnej są zatem niezasadne.

Należy wskazać, że zaskarżone decyzje zostały wydane wyłącznie w stosunku do M. i P. S. (1) jako dłużników solidarnych z mocy ustawy z tytułu odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki cywilnej (...) M. S. (1) i P. S. (1). Adresatkami decyzji nie są żony wspólników. Zatem kwestia przeniesienia odpowiedzialności zobowiązań spółki na

żony skarżących jako nie objęta przedmiotem zaskarżonych decyzji nie podlegała kontroli sądowej. Z tego względu zarzut naruszenia art. 111 w zw. z art. 111 § 4 i 5 ordynacji podatkowej jest bezzasadny.

Przepisy art. 120-122, art. 124 oraz art. 187 § 1 ordynacji podatkowej nie miały odpowiedniego zastosowania w rozpoznawanej sprawie o odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej za zadłużenia składkowe, ponieważ art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie zawiera odesłania do odpowiedniego stosowania tych przepisów. Z tego względu zarzut naruszenia tych przepisów jest niezasadny.

Wskazać też należy, w stosunku do zaległości składkowych objętych zaskarżonymi decyzjami z 23 listopada 2018 r. nie jest prowadzone postępowanie egzekucyjne przez organ władzy publicznej, dlatego niezrozumiałym jest powoływanie się w apelacji przez odwołujących na zarzuty naruszenia przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Należy również podkreślić, że skarżący nie kwestionują wysokości zaległych należności składkowych objętych zaskarżonymi decyzjami z 23 listopada 2018 r. oraz, że należności te nie zostały opłacone. W tej sytuacji należy przyjąć, że M. S. (1) i P. S. (1) jako byli wspólnicy spółki cywilnej odpowiadają za zaległości składkowe spółki cywilnej (...) M. S. (1) i P. S. (1).

Dlatego też, Sąd Apelacyjny oddalił apelację, na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt I sentencji wyroku).

Sąd Apelacyjny uwzględnił zażalenie organu rentowego na postanowienie Sądu Okręgowego o kosztach procesu, które zostało zawarte w punkcie II wyroku tego Sądu. Sąd Okręgowy, orzekając o obowiązku zwrotu kosztów zastępstwa procesowego od odwołujących na rzecz organu rentowego, niezasadnie zastosował § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.). Zasadzając na rzecz organu rentowego po 180 zł od każdego z odwołujących jako zwrot kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję, Sąd Okręgowy przyjął stawkę wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika przewidzianą w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznego, tj. w § 9 ust. 2 rozporządzenia, a nie stawkę uzależnioną od wartości przedmiotu sprawy, wynikającą z § 2 tego rozporządzenia. Sprawa o przeniesienie na wspólników spółki cywilnej odpowiedzialności za zadłużenia składkowe nie jest sprawą o świadczenie czy o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, ale sprawą o składki. W tego rodzaju sprawach wysokość kosztów zastępstwa procesowego jest uzależniona od wartości przedmiotu sprawy i oblicza się ją zgodnie z § 2 rozporządzenia. Wartością przedmiotu sprawy była wysokość samego zadłużenia odwołujących, która została stwierdzona decyzjami ZUS z 23 listopada 2018 r. na kwotę 1 013,37 zł. W tej sytuacji Sąd Okręgowy jako sąd rozpoznający sprawę w pierwszej instancji powinien zastosować § 2 pkt 2 rozporządzenia, według którego minimalna stawka wynagrodzenia radcy prawnego przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 500 zł do 1 500 zł wynosi 270 zł. Sąd zasądził od odwołujących na rzecz organu rentowego po 180 zł, dlatego Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądził od odwołujących na rzecz organu rentowego po 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję (punkt II sentencji wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego należnych w postępowaniu apelacyjnym i postępowaniu zażaleniowym Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego za udział w postępowaniu apelacyjnym została ustalona na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 2, a w postępowaniu zażaleniowym – na podstawie § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym od 30 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.). Wysokość stawki minimalnej wynagrodzenia radcy prawnego za prowadzenie sprawy przez tego samego pełnomocnika strony w postępowaniu apelacyjnym przed sądem apelacyjnym wynosi 75% stawki minimalnej, nie mniej niż 240 zł, natomiast wysokość stawki minimalnej wynagrodzenia radcy prawnego za prowadzenie sprawy przez tego samego pełnomocnika strony w postępowaniu zażaleniowym przed sądem apelacyjnym wynosi 50% stawki minimalnej, nie mniej niż 240 zł. 75% kwoty 270 zł stanowi 202,50 zł, a 50% kwoty 270 zł stanowi 135 zł, dlatego Sąd Apelacyjny zasądził od odwołujących na rzecz organu rentowego po 240 zł

jako zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i postępowaniu zażaleniowym. (punkt III sentencji wyroku).

T. D. E. A. S.